

Kollektív emlékezet

Onhausz Miklós történész, kórustitkár felhívása

Korabeli írott források felhasználása nélkül komoly intézménytörténeti munka nem születhet meg. Szerencsére a Székesegyházi Énekiskola levéltári forrásadottságai kedvezőek, az egyházkormányzati iratok mellett a sokáig elveszítettnek hitt intézményi levéltár is rendelkezésre áll a kutatáshoz. De mindenre a levéltári iratok sem adnak választ. Szerencsés esetben az írott források feltárását kiegészíti az ún. *oral history*, a szemtanúk visszaemlékezései. A közünk élő volt énekiskolások pótolhatatlan tudással rendelkeznek az intézetről – ezek az információk nemcsak színesítik a lassanként készülő intézménytörténetet, de sokszor jelentős mértékben járulnak hozzá egy-egy résztema bemutatásához. Utóbbira jó példa az énekiskolások csoportjának belső hierarchiája, amelyről az írott források között csak egy halvány utalás található, a visszaemlékezések alapján azonban bemutatható a fegyelmet, biztonságot és eredményes tanulást biztosító, de visszaélésekre is alkalmat adó „ductor”-i rendszer; s ide tartozik a „mindennapok történelmének” számos más területe is – az étkezés, a játék, a barátságok.

Az Énekiskola történetének kutatása során számos ismerettel gazdagodtam a 2007., 2008. és 2011. években készített interjúk anyagából. Ezúton is köszönetet mondok Arató József, Báthory László, Bencze László, Bokrétás András, Fodor Artur, Gacsályi István, Kézdi Árpád, Krausz György, Tóth László, Török Miklós és Vajk Tamás volt énekiskolás növendékeknek, akik megajándékoztak történeteikkel, s rendelkezésemre bocsátották a birtokukban lévő régi fényképeket, amikről így digitális másolatot készíthettem.

Kérem azon énekiskolásokat, akikhez a közünk lévő távolság nagysága, vagy az idő hiánya okán nem jutottam el, emlékeik írásba foglalásával segítsenek ennek a tudásnak a megőrzésében. Részletes „kérdőívet” nem szeretnék mellékelni, de álljon itt néhány vezető gondolat:

Bekerülés az intézetbe (Kinek a tanácsára? Felvételi vizsga. Nehéz volt-e megszokni az internátust?) Kapcsolattartás a családdal. Zenei képzés (Az énekoktatás módszere és rendszere.) Zenei élmények (különleges alkalmak és a rendszeres szolgálat.) Történelmi események hatásai. A ciszterci gimnázium és az Énekiskola viszonya, a ciszterci tanárok és az énekiskolások viszonya. A ductori rendszer haszna és visszásságai. Mindennapi élet, szabadidő (játékok, kirándulások, ünnepek, diákcsínyek, fegyelem, barátságok, ragadványnevek). Emlékek az igazgatóról, prefektusról, férfikari tagokról, Kodályról. Énekiskolás öntudat. Mutálás. Az Énekiskola utolsó évei, megszüntetése. E címszavakon túl bármilyen emlék. Mind az írásos, mind a szóbeli visszaemlékezésekben nagyon fontos a személyesség, a saját emlékek, tapasztalatok, „sztorik”, érzések, vélemények átadása, az írott forrásokból megtudható adatokon túlmutató adatközlés. Fontos továbbá, hogy egy elcsattanó pofon, egy fás karalábéleves, vagy egy rosszul elsült diákcsíny megemlézése nem rombolja az intézet nimbuszát, a hiteles történethez a szép és a kissé fájó emlékek éppúgy hozzátartoznak.

Fentieken túl kérem, hogy jelezzék, ha érdemi képi forrásokkal rendelkeznek, amelyeket digitalizálás útján közkinccsé tennének, esetleges publikálásukhoz hozzájárulnának.

Lehetőség szerint személyes, szóbeli mélyinterjú elkészítését is örömmel vállalom.

Ugyanígy hívom a Palestrina Kórus egykori tagjait emlékeik megosztására: Mayer Ferenc, Hergenröder Miklós, Halász Béla és az énekes társak bemutatására, a Székesegyház zenei életére való visszagondolásra, szép és keserű emlékek felidézésére. Az 1953-1973 közötti időszakról különösen kevés adat, történet és képi forrás áll a rendelkezésünkre. Kevésbé ismert a 40-es évek férfikari tagjainak további sorsa is.

Nincs fontos és kevésbé fontos emlék vagy emlékező. Mindannyiuk segítségére számítok!

Isteni kommunikáció

*Máger Róbert püspöki szertartó
karácsonyi gondolatai*

Az emberek általában azt szeretik, hogyha valakinek mondanivalója van, azt minél egyszerűbben és világosabban fogalmazza meg, hogy megérthessük az üzenetet. A mai ember pláne nem kíván hosszú és unalmas beszédek hallgatni. Tehát szeretjük a lényegre törő kommunikációt. Isten is mintha ehhez az emberi igényhez igazodna. Alkalmazkodott a mi felfogóképességünkhöz, hogy végre megértsük üzenetét. Miután „sokszor és sokféleképpen szólt a próféták által... végül Fia által szólt hozzánk” – ahogyan a Zsidókhöz írt levélben olvassuk (Zsid 1, 1-2). Sokszor és sokféleképpen próbálkozott Isten közölni az emberiséggel az Ő üzenetét. Mert az ember néha olyan nehezen fog fel dolgokat. Mennyi türelemmel nevelgette Isten a választott népet, hogy képes legyen felismerni közeledését. És mennyi türelemmel nevelget bennünket is.

A próféták még csak jövendöltek, Karácsony azonban a megvalósult ígéret ünnepe. „Az Ige testté lett, és közöttünk lakott” (Jn 1, 14), az isteni szó, azért, hogy teljesen érthetővé legyen, testet öltött, kisgyermek alakjában jött közénk. Érthetővé, és megérinthetővé tette magát. Közel jött hozzánk. Ez Isten kezdeményezése. Testté lett. Köztünk lakott.

Szent János örömmel fogalmazza meg, és büszkén mondja ki az evangéliumában: „*mi láttuk az ő dicsőségét*”. (Jn 1, 14) Nemcsak általános fizikai tapasztalatból beszél, hogy sokszor láthatta a Krisztus arcáról sugárzó isteni dicsőséget, például a Tábor hegyén, vagy az utolsó vacsorán, hanem a hitbeli tapasztalatról is, s ennek mi is a részesei lehetünk. Számunkra is megadatik, hogy találkozzunk a Szeretettel, befogadjuk, s visszatükrözzük.

Ugyanis ennek az isteni szeretetnek a tükröződését tartja János is mintegy a legnagyobb isteni ajándéknak, kegyelemnek. Ezt írja, hogy „*telve volt kegyelemmel és igazsággal*”. (Jn 1, 14)

A kegyelem, amiről itt szó van, az Atya ajándéka, az ő szeretete. Ez a kegyelem, ami maga Krisztus: Isten szerető kezdeményezése. A kegyelem egy ajándék. Ez nem tőlünk függ. Nekünk egyszerűen csak el kell fogadnunk. Ugyanakkor Istennek ez a felénk hajló szeretete részünkről is szeretetet vár. Ő annyira közel akart kerülni hozzánk, annyira alázatossá vált, hogy a mi szeretetünktől függő kisgyermekké lett.

Igy mindannyian bátran közeledhetünk hozzá. Nem távolodnunk kell, hanem közel kerülni, Istenhez és egymáshoz egyaránt. Ő egyre jobban bele akar minket vonni ebbe az isteni kommunikációba.

Szent Ágoston azt mondja: „*Isten az égből földre szállt, hogy az ember a földről az égbe szállhasson.*” Karácsony a szerető kezdeményezés, a közelség, az igazi közösség ünnepe.

A karácsonyi ajándékainkat már bizonyára kiválasztottuk, elkészítettük, de jó lenne, hogyha elsősorban az tudatosodna bennünk, hogy Isten Fia ajándékká lett értünk. Ezért karácsonykor, de nem kizárólag csak most, nekünk is ajándékká kell lennünk mások számára. Ez egy egész életre szóló feladat, melyet mindig a lehető legkomolyabban kell vennünk.

Jézus születése, a megtestesülés ténye alapjában véve megváltoztatta az emberiség életét. Kétezer évvel ezelőtt az emberiség történelmébe végérvényesen és visszavonhatatlanul belépett a Második Isteni Személy. Karácsonykor azt akarja, hogy mi is befogadjuk, beengedjük az életünkbe. Hogyha ezt megtesszük, az új élettel az ő kegyelmét és erejét is megkapjuk. Isten a maga részéről az első Karácsonykor a lehető legnagyobb lépést tette felénk, és ma sem szűnik meg szeretettel közeledni hozzánk. Most már rajtunk múlik, hogy élünk-e a felkínált új lehetőséggel.

Végül egy XX. századi német teológus imádságával kívánok minden Olvasónak áldott, kegyelemteljes ünneplést:

Add, Urunk, hogy a Karácsony a hit és a szeretet ünnepe legyen mindnyájunknak. Szeressük az Igét, aki testté lett, és szeressük egymást is, hiszen az ember csak azóta tudja igazán szeretni az embert, mióta maga az Isten emberré lett. (Karl Rahner)

Egy kis statisztika

Dr. Benyovszky Imre 1973-tól vezette a Palestrina Kórus naplóját. Az ő három évtizedes szorgalmas munkája nyomán keletkező kézirat elemzése még nem történt meg, de sürgető feladat. Ez alkalommal a 2007 utáni feljegyzésekből készített összesítő táblázatok néhány adatát közöljük.

Egy év alatt énekelt misék száma (20xx)							
07	08	09	10	11	12	13	14*
27	28	25	22	22	26	24	27

2007-2014 között a Kórus 19 szerző összesen 55 misekompozícióját énekelte, ezek közül került sorra az adott év 22-28 miséje. Az 55 miséből 18 Palestrina, 7 Victoria, 6 Lassus, 4 Lotti és 3 Croce szerzeménye.

Egy év alatt énekelt motetták száma (20xx)							
07	08	09	10	11	12	13	14*
62	68	71	64	73	73	68	81

8 év alatt 46 szerző 157 motettája került „műsorra”. Ezek közül 35 Palestrina, 23 Lassus, 12 Ingegneri, 12 Hassler, 7 Victoria tollából.

Székesegyházi szolgálatok száma (20xx)							
07	08	09	10	11	12	13	14*
56	59	57	55	59	55	54	53

A székesegyházi szolgálatok közé soroltunk néhány soron kívüli, Székesegyházban tartott liturgikus eseményt, amelyen a kórus énekelt (főképp esküvők). Bár az utóbbi évben több hagyományos alkalom (Karácsony és Húsvét másnapja, Újév) kiesett az éves körforgásból, a Palestrina Kórus még így is több mint 50 szolgálatot lát el évente.

Hány napról tartalmaz bejegyzést a kórusnapló (székesegyházi szolgálatok, koncertek, esküvők, temetések, CD-felvétel, énekpróbák) (20xx)							
07	08	09	10	11	12	13	14*
85	94	103	90	107	102	102	82

Kórusunk tagsága az év napjainak 20-30%-án áldoz szabadidejéből a közös munkára, ami figyelemre méltó adat egy amatőr együttesnél.

* 2014. december 21-ig

Hírek

Cecília-koncert 2014 – 2014-ben is megrendezésre került a Székesegyházban a hagyományos Szent Cecília-napi egyházzenei áhítat. Az idei rendezvényen a Pius Templom Kórusa (Kecskés Diána / Dobos László), a Hírös Pannónia Régizenei Együttes (Békési-Marton Csaba), a Szent Mór Iskolaközpont Leánykara (Stauróczky Balázs), a Szent Mór Iskolaközpont Vegyeskara (Stauróczky Balázs), a Pécsi Székesegyház Palestrina Kórusa (Jobbágy Valér) és a Pécsi Bazilika Mozart Kórusa (Szamosi Szabolcs) vett részt. A Palestrina Kórus műsora:

L. Marenzio: Sancta Maria, succurre miseris

C. Morales: Magnificat Secundi toni

Bárdos Lajos: Audi filia

Az első két mű először hangzott el énekkarunk előadásában.

SZJA 1% – Köszönjük mindazok segítségét, akik személyi jövedelemadójuk 1 %-át a Glatt Ignác Hagymányörző Egyesület javára ajánlották fel. Egyesületünk ebben az évben a tavalyi eredményt meghaladva, 85.744 Ft-hoz jutott ebből a forrásból.

Hibaigazítás – Előző számunk gyászrovatában tévesen jelent meg **Dr. Glatt Imréné Ferenc Ilona** neve. Az érintettektől elnézést kérünk.

Kórushíradó 2014 – Sajnos újságunk VII. évfolyama rendhagyó módon csak három számból áll. Törekszünk arra, hogy a jövőben ismét évi négy alkalommal juttassuk el a tag-sághoz híreinket.

„Az egyetemes Egyház zenei hagyománya fölbecsülhetetlen értékű kincs. Minden más művészi kifejezőmód fölé emelkedik, leginkább azért, mert a szent szövegeket kísérő dallam az ünnepélyes liturgiának szükséges és integrális része.”

A II. Vatikáni Zsinat Sacrosanctum Concilium kezdetű konstitúciója a szent liturgiáról (1963. december 4.) 112.

A Glatt Ignác Egyesület rendes és pártoló tagjai 2014-ben

Ádám László (Hilden, D), Dr. Arató József (Bp.), Aratóné Erdelec Teréz, Dr. Balogh Irén, Baranyay Ferenc, Dr. Baranyay Pál (Győr), Dr. Barcza Tiborné Abay Gerda (Bp.), Bartha Eszter (Bp.), Bágyi Eszter, Bencze László, Benyovszky Ágnes, Benyovszky Imréné, Benyovszky Monika *elnökségi tag*, Benyovszky Tamás Imre, Bognár Ferencné (Kaposvár), Bokrétás András, Dobos Lászlóné, Dvorácskó Lilla, Egyed Ildikó, Fodor Artur (Bp.), Fodor Gabriella, Folkmann Ferenc, Gacsályi István (Bp.), Gálos Éva, Glatt Gábor (Bp.), Glatt Tamás, Halász Ágnes, Jobbágy Kornél, Jobbágy Valér *karnagy, elnökségi tag*, Jobbágy-Radó Júlia, Kardos István, Kerner Klára (Hásságy), Király Lászlóné (Komló), Komáromi Alice, Konda Zsolt, Kovács Borbála Anna, Kovács Zoltán, Köcsky Gábor, Krauszné Breitenbach Gyöngyi (Mohács), Lebeda Zsuzsanna, Magyarai Éva, Dr. Mammel Ede, Dr. Marosy Jenő (Balatonederics), Maulné Dr. Tóth Csilla, Mayer Ferenc (Siklós), Nagy Andrásné Rozgonyi Klára, Onhausz Miklós *elnök*, Óbert Dávid, Pálmai Miklós, Persson Erzsébet (Storvreta, S), Dr. Péterfalvy István, Plesz Anna Éva (Szombathely), Poórné Gál Katalin, Poórné Dr. Kopcsányi Gemma, Dr. Radnai László (Esztergom), Dr. Radnai Lászlóné (Esztergom), Ratár Mária, Regös Orsolya (Bp.), Reményi Károly (Esztergom), Ryba Zsanett Adrienn, Sávay Lászlóné, Schubert Barnabás, Sebestyén-Molnár Árpád (Nagy-dorog), Dr. Somfai Magdolna, Suvák Andrea *alelnök*, Dr. Szabó Endre (Szekszárd), Szakács János, Szalai Szabolcs (Győr/Bp.), Szende Antal, Szentgyörgyváros Péter, Szűts Éva, Dr. Temesi László, Tímár István, Tímár Teréz Pia, Tiszai László, Tóth Anna, Tóth Jánosné, Tóth Klotild, Tóth László, Török Miklós (Bp.), Vajk Tamás (Bp.), Dr. Vereczkei Lajos, Dr. Vereczkei Lajosné, Vidáné Kresz Beáta (Bóly), Vörösné Károly Andrea, Wéber Anita, Wéber József *elnökségi tag*, Wéber-Simon Krisztina, Wölfinger Kitti (Komló), Zakariás Palma, Zeyer Imre (Bátaszék).

Köszönjük támogatásukat!

Elhunyt tagjaink

Báthory László *tb. elnök* (2010), Dr. Hegedűs Béláné (2014), Jandó Jenőné (2011), Kajsza László (2010), Kézdi Árpád (2014), Krausz György (2010), Dr. Szende Béla (2011), Tóth János (2012), Vajk János (2012), Werner Imre (2011).

Emléküket megőrizzük.

Pártoló tagság

Szeretettel hívjuk a **Glatt Ignác Hagyományörző Közhasznú Egyesület** pártoló tagjainak sorába mindazokat, akik szívesen támogatnák a Palestrina Kórus munkáját és a Székesegyházi Énekiskola szellemi és művészeti örökségének megőrzését.

A pártoló tagsági díj összege: **5000 Ft/fő/év**

Bankszámlaszámunk:

CIB 10700055-49129201-51100005

A pártoló tagságot évi négy alkalommal a Kórushíradó útján tájékoztatjuk tevékenységünkről. Ezen felül minden általunk előállított hanghordozóból, vagy könyvből tagilletményként egy példányt eljuttatunk egyesületünk tagjaihoz.

PALESTRINA *kórushíradó*

HIT - MŰVÉSZET - HAGYOMÁNY

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ PALESTRINA KÓRUSÁNAK LAPJA

Felelős szerkesztő: Onhausz Miklós

E-mail: glatt.pecs@gmail.com

Web: <http://palestrina.hu>